

1. Tematický okruh: Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie

(doc. PaedDr. Eduard Hofmann, CSc.)

Úvodem

Geografické informace jsou sdělení o prostorovosti světa, v němž žijeme – místech, územích (přesněji: teritoriích a kvatorích – většina povrchu Země jsou moře, oceány), krajinách, regionech – která mají význam pro jejich pochopení a naše jednání s důrazem na udržitelnost kvality života zahrnující i stav životního prostředí. (Hynek, A., 2011). Proto by měly být východiskem zmíněné 4 typy prostorovosti začínající místem, v němž žáci žijí a jsou svou zkušeností obeznámeni.

Geografické informace jsou sestaveny, uspořádány, zpracovány, uloženy a reprezentovány různými způsoby. Během školní docházky by se měli žáci naučit pracovat s různými zdroji informací, práci s mapami a dalšími geografickými znázorněními, pomůckami a technikami, aby žák získal, zpracoval a předal informaci o světě z prostorové perspektivy, které se ve svém důsledku odrazí v pochopení prostorové organizace lidské společnosti.

1. A Dovednosti týkající se práce s informacemi

Pokud se budeme nadále nazývat informační společností, pak určitě nemůžeme opomenout autorská práva a správné uvádění zdrojů. Zatím není citování zdrojů v prostředí základního vzdělávání příliš běžné. Je to úkol pro všechny předměty a rozhodně do základního vzdělávání patří. V našich učebnicích dále chybí téma, kde hledat zdroje pro odpovědi a jak je správně využívat.

SBĚR INFORMACÍ	sběr dat z terénního výzkumu prostřednictvím pozorování, měření, experimentování, vytváření situačních plánů, náčrtů, mentálních map, mapování atd. sběr dat ze sekundárních zdrojů, především z kartografických produktů, globu, map, kartogramů, leteckých snímků, historických snímků a map, učebnic, knih, časopisů, stat. ročenek, internetu atd. Uvádění zdrojových pramenů a jejich citace.
ZPRACOVÁNÍ INFORMACÍ	převedení získaných údajů do grafů, náčrtů, map, plánů...; práce s textem, tvořivé psaní; umělecká a návrhářská práce, prostorový design...
INTERPRETACE INFORMACÍ	interpretace údajů pomocí grafů, diagramů, kartogramů, náčrtů, map, atlasů, plánů, fotografií, leteckých a družicových snímků atd.
HODNOCENÍ INFORMACÍ	zjišťování věrohodnosti a objektivity získaných informací prostřednictvím vhodných nástrojů k jejich posouzení, kritické myšlení, hodnocení z více úhlů včetně z vlastního pohledu

Úkoly pro hodnocení informací

1. Přečti si článek a sepiš jeho hlavní myšlenky.
2. Posuď:
 - Co znamená tato informace?
 - K čemu slouží?
 - Jak ji můžeme využít?
 - Jaký má význam v určitém kontextu?
 - Zda je článek napsán přesvědčivě;
 - Zda není autor příliš jednostranný, v čem se liší od jiného názoru, proč?
 - Zda jsou v článku obsaženy pohledy odlišné od autorova pohledu;
 - Jaké to má dopady do mého osobního života?
 - Kdo psal tento článek?
 - Odkud čerpal informace?
3. Vyhledej článek a napiš jeho přesnou citaci.

Grafické dovednosti (podle A. Hynka, 2013):

Popsat přesnou a relativní polohu, porozumět měřítku, srovnat mapové projekce, porozumět diagramům, vytvořit a přečíst koláčové grafy, přečíst klimogramy, srovnat tabulková data, srovnat data z map a grafů, pozorovat, číst mapy s přílohami, číst tematické mapy, analyzovat historické mapy, interpretovat diagramy, číst demografické mapy, číst topografické mapy, číst dopravní mapy, analyzovat data ze sloupcových grafů, číst politické mapy, srovnávat mapy podle rozlohy, srovnávat tematické mapy, přečíst územní hranice, přečíst piktogramy, interpretovat tematické mapy, analyzovat koláčové grafy, formulovat hypotézy, tvořit závěry posuzovat přesné a relativní lokace, číst mapy časových pásem, posoudit měřítko, hodnotit informace.

Model kartografických dovedností (podle K. Mrázkové)

